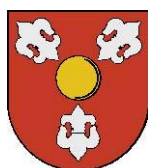

Forebyggelse af overgreb mod børn i foreninger

En vejledning i hvordan foreninger forebygger og håndterer overgrebssager, samt i hvordan foreninger skal forholde sig til indhentelse af børneattester

Folkeoplysningsudvalget

Glostrup Kommune
Center for Kultur og Idræt
2013

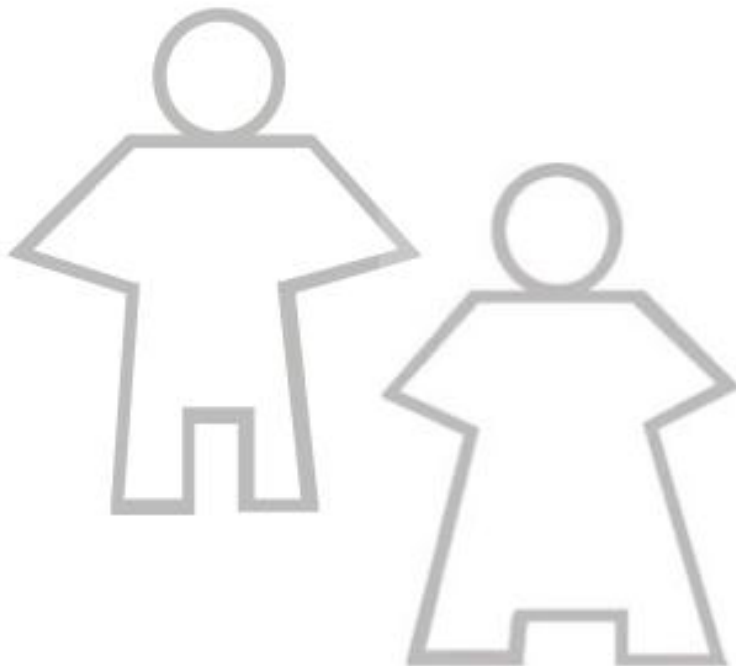
Indledning

Glostrup Kommune lægger stor vægt på, at børn trygt kan færdes i institutioner og foreninger. Derfor vil kommunen med denne folder give foreninger en vejledning i, hvordan seksuelle overgreb mod børn kan forebygges, samt i hvordan foreninger indhenter børneattester. Denne folder indeholder også en vejledning i, hvordan foreningen skal håndtere en mistanke om, at der er sket et overgreb.

Som bestyrelsesmedlem i en forening har man ansvaret for de personalemæssige forhold. Det er bestyrelsens ansvar, at det er de rigtige personer, der varetager gennemførslen af foreningens aktiviteter. Det betyder også, at bestyrelsen har et ansvar for at forebygge overgreb i foreningen.

Indhold

Forebyggelse af seksuelt misbrug af børn	1
Hvad skal man være opmærksom på hos trænere/ledere?	1
Hvad skal man være opmærksom på hos børnene?	2
Hvis mistanken opstår	2
Lov om indhentelse af børneattester	3
Erklæring om indhentelse af børneattest	4
Hvem skal der indhentes børneattester på?	4
Indhentelse af børneattester	5
Hvem skal modtage børneattesterne?	5
Hvor ofte skal der indhentes oplysninger på den enkelte træner?	6
Skal der indhentes børneattester på allerede ansatte trænere?	6
Rådgivning og støtte i Glostrup Kommune	6
Rådgivning og støtte udenfor kommunen	7
Glostrup Politi	7
Yderligere information	7

Forebyggelse af seksuelt misbrug af børn

En af de ting foreningen kan gøre, for at forebygge seksuelt misbrug, er at sætte fokus på, hvordan samværet foregår.

Glostrup Kommune anbefaler, at alle foreninger, der har med børn og unge under 18 år at gøre, udarbejder en samværspolitik. Samværspolitikken er en støtte for medlemmer, trænere/ledere mfl., der gør det tydeligt for alle hvilke regler, der gælder i foreningen. Det er en god ide at inddrage både bestyrelse, trænere/ledere, forældre og børn i processen.

En samværspolitik beskriver grænserne for accepterede omgangsformer i foreningen og indeholder etiske retningslinjer for samværet og omgangstonen mellem børn og voksne. Den kan f.eks. indeholde regler om, hvorvidt trænere må være i omklædningsrummet under omklædning, om trænere må færdes i det modsatte køns omklædningsrum, om sjofle kommentarer fra medlemmer og trænere tillades osv. Det er en god ide at fastsætte regler om, at der altid skal være minimum to ledere/trænere med på tur og ved overnatninger.

Vær også opmærksom på, at seksuelle krænkelser ikke behøver at komme fra en træner, men også kan forekomme mellem børnene/de unge i en forening. Det kan derfor være en god ide også at inddrage børnenes opførelse overfor hinanden i samværspolitikken.

Foreningen bør udpege en eller to kontaktpersoner, som tager sig af henvendelser i forbindelse med eventuelle misbrugssager og -rygter. Den ene af kontaktpersonerne bør være formanden og det skal gøres tydeligt for både medlemmer, forældre og trænere, hvem i foreningen der varetager dette hverv. En af kontaktpersonerne bør også være den, der modtager og evt. opbevarer børneattesterne.

Det er en god ide, at opfordre trænere/ledere til at inddrage en af disse kontaktpersoner, hvis de føler, de er kommet i en situation, der kan misforstås af andre, og som derved kan skabe rygter om overgreb. Kontaktpersonen kan herefter informere de andre bestyrelsesmedlemmer, så evt. misforståelser eller rygter ikke får lov til at spredes.

Hvad skal man være opmærksom på hos trænere/ledere?

Det er en god ide at indlede samarbejdet med nye ledere/trænere med en samtale, hvor man danner sig et indtryk af vedkommende. Hvis personen kommer fra en anden forening, kan man også indhente referencer herfra.

Personer, som forgriber sig på børn ser ud ligesom alle andre, men der er nogle ting ved en træners/leders opførelse, man kan være særlig opmærksom på:

- Har en træner/leder ikke noget særligt forhold til andre voksne, men er overdrevet glad for børn?
- Har en træner/leder tendens til at isolere sig med et eller flere børn?
- Har en træner/leder børn overnattende?
- Får en træner/leder besøg af foreningens børn i sit hjem?
- Udviser træneren/lederen overdreven interesse for et enkelt eller flere børn? Foretrækker træneren konsekvent det eller disse børn, når han/hun skal stå for en aktivitet?
- Er en træner/leder særligt følelsesmæssigt eller kropsligt engageret i et eller flere børn?
- Henter og bringer en træner/leder tit et eller flere børn til møder og arrangementer?
- Har en træner/leder altid en forklaring på, hvorfor netop han eller hun ikke behøver at følge de fælles retningslinjer?

Ovenstående kan sagtens forekomme, uden der er tale om pædofili!

Man er derfor nødt til at bruge sin intuition og sunde fornuft, når det gælder en mistanke om seksuelle overgreb. Hvis samværet mellem en leder og et barn virker unaturligt, skal mistanken

tages alvorligt og f.eks. drøftes med foreningens bestyrelse.

Hvad skal man være opmærksom på hos børnene?

Børn og unge, som har været udsat for seksuelt overgreb, vil ofte udsende nogle signaler, der kan fortælle de voksne, at der er noget galt. Disse signaler kan imidlertid også være tegn på andre problemer.

De almindeligste symptomer på seksuelt overgreb er:

- Umotiveret gråd og angstreaktioner
- Søvnløshed eller mareridt
- Uforklarlige sygdomssymptomer
- Manglende koncentration
- Tristhed og depression
- Hyperaktivitet
- Destruktiv adfærd
- Aggressivitet og raseri
- Manglende selvværdsfølelse
- Fysiske overgreb på andre

Flere af ovenstående symptomer skal være til stede for at vække mistanke om seksuelt misbrug.

Det skal også understreges, at hvis et barn udviser et eller flere af disse symptomer, kan det også være en reaktion på andre belastninger, der er opstået i barnets liv. Tal derfor med barnet.

Børn og unge som udsættes for seksuelt overgreb ændrer ofte pludselig adfærd. I den sammenhæng skal man være opmærksom på følgende:

- Børn der pludselig får en meget seksualiseret adfærd i forhold til, hvad man kan forvente af et barn på den alder
- Børn der pludselig bliver meget indesluttede
- Børn der pludselig får en klæbende adfærd overfor voksne
- Børn der pludselig ikke vil med på ture med overnatning

Hvis mistanken opstår

Selv den mindste mistanke om, at et barn har været udsat for seksuelt overgreb, eller at en træner/leder har pædofile tendenser, bør tages alvorligt og undersøges nærmere. Nedenfor følger et forslag til, hvordan foreningens ledelse kan håndtere en mistanke eller en konkret sag:

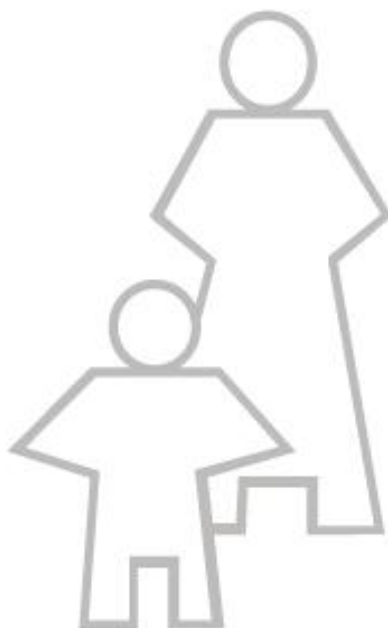
1. Skriv ned hvad der er set og hørt.
2. Kontakt foreningens øvrige ledelse.
3. Tag en samtale i ledergruppen, hvor det vurderes om mistanken er begrundet. Tag derefter om nødvendigt en samtale med den træner det vedrører og læg mærke til, hvordan vedkommende reagerer på beskyldningerne.
4. Kontakt Glostrup Kommune. Center for Familie og Forebyggelse, Familieafsnittet, vil i samarbejde med Glostrup Politi vurdere, om der skal indgives en politianmeldelse.
5. Ledelsen skal tage stilling til, om træneren skal suspenderes helt eller midlertidigt, mens sagen undersøges.
6. Barnets forældre skal have besked.
7. Foreningens medlemmer og de øvrige forældre skal orienteres om, at der er mistanke om seksuelt misbrug i foreningen. Navnet på den mistænkte skal ikke oplyses.
8. Vær forberedt på pressens reaktion og udsend evt. selv en pressemeddelelse for at komme dem

i forkøbet. Udpeg én talsperson som håndterer al kontakt med pressen, og som deltager i interviews mv.

I tilfælde hvor der ikke er nogen tvivl om, at en træner/leder har misbrugt et barn, bør foreningen med det samme kontakte Glostrup Politi og indgive en anmeldelse.

Søg råd og vejledning

Under hele forløbet kan foreningen ved den mindste tvivl benytte sig af de rådgivningsmuligheder, der er nævnt på side 6 og 7.

Lovgivning

Alle folkeoplysende foreninger er lovmæssigt forpligtiget til at indhente børneattester, inden de ansætter eller beskæftiger personer f.eks. ledere, lærere, trænere, instruktører og assistenter, som har kontakt med børn under 15 år. Foreninger, som ikke indhenter børneattester, kan ikke modtage tilskud fra kommunen eller få anvist lokaler.

En børneattest er en del af straffeattesten, og hvis en person er dømt for seksuelle krænkelser mod børn, vil det fremgå af børneattesten. Følgende straffelovsovertrædelser fremgår af attesten:

- Incest, samleje eller anden kønslig omgang med børn under 15 år
- Udbredelse eller besiddelse af børnepornografi
- Blufærdighedskrænkelser over for børn under 15 år

Imidlertid er langt fra alle pædofile blevet dømt for seksuelle krænkelser, og en ren børneattest er derfor ikke nogen garanti for, at vedkommende ikke er pædofil. Derfor kan indhentelse af børneattester ikke stå alene i forebyggelsen af seksuelle overgreb i en forening.

Erklæring om indhentelse af børneattest

Det er lovpligtigt for kommunerne at indhente en erklæring om indhentelse af børneattest. Det betyder, at alle foreninger, som modtager tilskud eller får anvist faste lokaler, en gang årligt skal underskrive en tro og love erklæring på, at de indhenter børneattester på trænere mv. som er i kontakt med børn under 15 år. Foreninger, som ikke underskriver denne erklæring, kan ikke få tildelt tilskud og lokaler.

Erklæringen skal indsendes selvom foreningen ikke har aktiviteter for børn under 15 år. I dette tilfælde skriver foreningen blot under på, at de vil indhente børneattester, hvis det skulle blive aktuelt for foreningen.

Hvem skal der indhentes børneattester på?

Der skal indhentes børneattester på alle trænere/ledere/instruktører mv., som skal ansættes i en fast funktion, og som skal være i direkte kontakt med børn under 15 år samt personer, der som led i udførelsen af deres opgaver færdes fast blandt børn under 15. Dette gælder både lønnede og ulønnede.

Der skal også indhentes børneattester på assistenter, vikarer, afløsere mv., hvis de har en fast tilknytning til foreningen. Ved fast tilknytning forstås, at det er hensigten, at personen skal have mere end kortvarig tilknytning til foreningen. Det har ingen betydning om vedkommende får løn, eller om arbejdet foregår på frivillig basis.

Børneattesten skal være indhentet, inden den nye træner/leder tiltræder som ansat eller frivillig i foreningen

Der skal ikke indhentes børneattest på vikarer/trænere/ledere mfl., som ved ansættelsen kun er tiltænkt kortvarig/enkeltstående kontakt med børn. Der skal dog indhentes børneattest på disse, hvis de på et tidspunkt har været tilknyttet foreningen i mere end 3 måneder, og de i den periode har haft kontakt med børn enten:

- I en sammenhængende periode på mindst 1 uge
- Eller*
- Mindst 3 gange

Børneattesten skal indhentes senest 3 uger efter, at vedkommende har været tilknyttet foreningen i 3 måneder.

Der skal *ikke* indhentes børneattest på forældre og andre hjælpere, som kortvarigt hjælper til ved et stævne/lejr eller kører børn til kamp. Der skal heller ikke indhentes børneattester på foreningens bestyrelse, med mindre de samtidig er trænere/ledere. Trænere/ledere der kun er i kontakt med børn, når de er ledsaget af deres forældre/pædagoger, er ikke omfattet af lovgivningen.

Indhentelse af børneattester

Ved indhentelse af børneattester skal foreningen indsende en blanket til Rigspolitiets Kriminalregister. Blanketten indeholder en samtykkeerklæring, som den person du vil indhente børneattest på skal underskrive.

Der kan kun indhentes oplysninger på personer, der giver deres samtykke. Men hvis vedkommende ikke giver sit samtykke, må han/hun til gengæld ikke ansættes i et hverv med direkte og vedvarende kontakt med børn under 15 år.

Blanketten kan hentes på Glostrup Kommunes hjemmeside www.glostrup.dk og på www.politi.dk.

Når blanketten er indsendt, vil der gå cirka 10 dage før foreningen (eller foreningens hovedorganisation) modtager selve børneattesten fra Kriminalregistret.

Inden en forening begynder at indhente børneattester, er der en række ting at tage stilling til:

1. *Hvem skal modtage børneattesterne?*
2. *Hvor ofte skal der indhentes oplysninger på den enkelte træner?*
3. *Skal der indhentes børneattester på allerede ansatte trænere, eller kun på fremtidige trænere?*

Hvem skal modtage børneattesterne?

Idrætsforeninger: Både DIF, DGI og DFIF tilbyder deres medlemmer at modtage de positive børneattester fra kriminalregistret og opbevare de følsomme oplysninger. En positiv børneattest vil sige en attest, der indeholder informationer om en dom for seksuelle krænkelser mod børn. Når DIF, DGI eller DFIF har modtaget den positive børneattest tilbydes foreningen rådgivning om det videre forløb. Hvis foreningen ønsker at tage imod dette tilbud, skal der anvendes en særlig blanket, der kan hentes hos hovedorganisationen eller på Glostrup Kommunes hjemmeside. Denne blanket giver mulighed for at afkrydse hvilken organisation, der skal modtage informationerne.

Børne- og ungdomskorps: Foreninger under DUF kan henvende sig til deres landsorganisationer, der også tilbyder at modtage positive børneattester samt give råd og vejledning. Både FDF, DDS og KFUM tager sig af hele proceduren omkring indhentelse af børneattester for deres medlemmer.

Hvis foreningen ikke er medlem af DIF, DGI, DFIF, DUF eller et forbund, der hører under disse, eller hvis foreningen selv ønsker at modtage børneattesten, skal der udpeges en eller to personer i bestyrelsen, som skal modtage attesterne, og som samtidig har til opgave at sørge for, at beskyttelsen af personoplysningerne sker inden for rammerne af persondataloven.

Da informationerne i en børneattest er fortrolige, anbefales det, at højst 2 personer i foreningen får kendskab til indholdet, heraf bør den ene være bestyrelsesformanden. Disse personer har tavshedspligt – også efter de har forladt foreningen. Tavshedspligten betyder, at resten af foreningen og forældrene ikke må få at vide hvorfor, hvis en træner fyres eller ikke ansættes pga. en positiv børneattest.

Oplysningerne i en børneattest må kun videregives til foreningens bestyrelse eller til særlige rådgivere (f.eks. hoved- eller landsorganisationen). Brud på persondataloven kan straffes med bøde og/eller fængsel. Man kan læse mere om opbevaring af børneattester og overholdelse af fortroligheden i Vejledning om håndtering af positive børneattester og Vejledning om håndtering af blanke børneattester på www.glostrup.dk/foreninger.

Når foreningen har modtaget en børneattest, anbefales det, at den destrueres, med mindre foreningens vedtægter kræver opbevaring af attesten. Hvis foreningen vælger at opbevare attesten skal den opbevares fortroligt, så uvedkommende ikke har adgang til den.

Hvor ofte skal der indhentes oplysninger på den enkelte træner?

Ifølge lovgivningen skal der kun indhentes børneattester, når trænere/ledere ansættes. Glostrup Kommune anbefaler imidlertid, at foreningen regelmæssigt indhenter børneattester på alle i foreningen, der arbejder med børn under 15 år. Bestyrelsen bør fastsætte regler for, hvor ofte den indhenter nye børneattester. I nogle foreninger kan det f.eks. være hensigtsmæssigt, at der indhentes nye attester hvert eller hvert andet år.

Skal der indhentes børneattester på allerede ansatte trænere?

Ifølge lovgivningen skal børneattesten kun indhentes på personer ansat efter 1. juli 2005, hvor lov om indhentelse af børneattest trådte i kraft. Glostrup Kommune anbefaler dog, at foreningen indhenter en børneattest på *alle*, der arbejder med børn under 15 år.

Rådgivning og støtte i Glostrup Kommune

I tilfælde af enten en mistanke eller konkret viden om et overgreb, kan foreningen altid henvende sig til Glostrup Kommune for råd, vejledning og hjælp med det praktiske.

Center for familie og forebyggelse

Center for familie og forebyggelse, Familieafsnittet, giver råd og vejledning i, hvilke handlemuligheder der findes, og i hvordan sagen og det videre forløb skal håndteres. Om nødvendigt kontakter Familieafsnittet politiet og tager sig af sagens videre forløb.

Ifølge servicelovens §154 har man pligt til at underrette kommunen, hvis man har kendskab til, at et barn bliver misbrugt eller vanrøgtet, og man kan henvende sig anonymt.

Glostrup Kommune kan kontaktes på tlf. 4323 6100, hvor du skal bede om vagten i Familieafsnittet

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

I PPR kan foreningen komme i kontakt med en psykolog, som både kan rådgive i tvivlsspørgsmål og give akut hjælp i forbindelse med overgrebssager. Psykologen kan for eksempel rådgive om, hvordan man fortæller de andre børn i foreningen om overgrebet samt give gode råd med hensyn til hvilke andre professionelle aktører, der bør inddrages. Det forulempede barns forældre bør også gøres opmærksomme på, at de her kan få hjælp til at håndtere forløbet. PPR kan kontaktes på tlf. 4323 6550

Center for Kultur og Idræt

I tilfælde af spørgsmål om indhentelse og håndtering af børneattester, kan Center for Kultur og

Idræt kontaktes på tlf. 4323 6543.

Rådgivning og støtte udenfor kommunen

Hvis foreningen har brug for rådgivning og støtte i forbindelse med forebyggelse af seksuelt misbrug eller en konkret sag, kan foreninger henvende sig til egen hoved- eller landsorganisation. Derudover findes en række organisationer, som kan give støtte og vejledning i forbindelse med seksuelt misbrug bl.a.:

Thora Center (Center for seksuelt misbrugte og andre i Danmark)

Thora Center hjælper enhver, der er direkte eller indirekte berørt af seksuelle overgreb. Telefonisk rådgivning på tlf. 3332 8650 man. – tors. kl. 10 – 15. www.thoracenter.dk

SISO (Videnscentret for Sociale Indsatser ved Seksuelle Overgreb mod Børn)

SISO har telefonisk rådgivning, hvor man kan henvende sig for rådgivning og konsulentbistand på tlf. 2077 1120 mandag - onsdag fra kl. 9.30 - 15.00, torsdag fra kl. 9.30 - 18.00 og fredag fra kl. 9.30 - 13.00. www.siso-boern.dk

Glostrup Politi

Ved direkte anmeldelse af et seksuelt overgreb i en forening kontakt Glostrup Politi på tlf. 4386 1448.

Yderligere information

Yderligere information kan findes via nedenstående hjemmesider og udgivelser:

[www.glostrup.dk /foreninger](http://www.glostrup.dk/foreninger)

Her finder du både en side om børneattester, som indeholder blanketter, vejledninger, lovgivningen og links samt en side om forebyggelse af overgreb.

www.dgi.dk/paedofili

DGI har en temaside om pædofili på deres hjemmeside, hvor du kan finde information og diverse artikler.

www.dif.dk, www.duf.dk, og www.dui.dk

Hos ovenstående hovedorganisationers hjemmesider, kan du også finde en række foldere om seksuelle overgreb og børneattester.

www.dkr.dk

På Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside kan du finde og downloade folderen Overgreb mod børn.

www.siso-boern.dk

På SISOs hjemmeside kan du hente en lang række foldere om seksuelt misbrug af børn.